

➔ **Telenor Norge AS**
Snarøyveien 30
1331 FORNEBU

Vår ref.:
0902010-139 - 411.7

Vår dato:
28.8.2012

Deres ref.:
TnR-2010-069

Deres dato:
29.6.2012

Saksbehandler:
Frid Sissel Reiersølmoen

Unntatt offentlighet ihht. Offl. §13, jf. Fvl § 13 hva gjelder deler av brevet

www.npt.no

Regnskapsmessig skille i tidligere marked 15

Post- og teletilsynet (PT) viser til Telenors rapportering 29. juni 2012 av regnskapsmessig skille for 2011 i markedet for tilgang til og samtaleoriginering i offentlige mobilkommunikasjonsnett. Det vises videre til revisors kontrollhandlinger, som ble oversendt 2. juli 2012. Rapporteringen er basert på PTs vedtak 5. august 2010 og 29. oktober 2010.

Telenor oppgir at rapporteringen viser at Telenor sin sluttbrukervirksomhet ville hatt et positivt resultat dersom denne var skilt ut som egen enhet og hadde stått overfor samme tilgangspriser som kjøpere av MVNO- eller nasjonal gjesting tilgang på standardavtaler hos Telenor. Det at rapporteringen viser negativt resultat for tale/SMS for MVNO-tilgang kan etter Telenors vurdering ikke tillegges vesentlig vekt, siden det etter Telenors oppfatning ikke gir mening å måle lønnsomheten på et lavere nivå enn for det bundlede produktet. Rapporten viser også at resultatet for tale/SMS ved nasjonal gjesting tilgang bare så vidt er positivt dersom prisene i standardavtalen legges til grunn.

Når det gjelder fordeling av felleskostnader viser PT til brev fra PT til Telenor av 9. desember 2011 hvor dette spørsmålet ble behandlet.

Telenor rapporterte regnskapsmessig skille for første halvår 2011 1. oktober 2011 og for andre halvår 30. mars 2012. Begge rapporteringene var basert på fordelingsnøkler fra 2010. I tråd med PTs vedtak 29. oktober 2010 har Telenor oppdatert de benyttede fordelingsnøkler slik at helårsrapporteringen benytter fordelingsnøkler fra samme periode som det rapporteres for.

Helårsrapporteringen er i hovedsak summen av de to halvårsrapporteringene, med unntak av kostnader for intern sluttbrukervirksomhet og kalkulatorisk rente, hvor oppdaterte fordelingsnøkler har hatt en effekt. Oppdaterte fordelingsnøkler har hatt negativ effekt på resultatutviklingen, men effekten er forholdsvis beskjeden.

Selv om resultatet i det regnskapsmessige skillet er positivt for begge tilgangsformer dersom man ser tale, sms og data under ett, har PT merket seg den negative utviklingen i resultatet gjennom året. Dette er gjeldende for begge tilgangsformene.

PT viser videre til at det ikke er funnet avvik i forbindelse med revisors gjennomgang av helårsrapporteringen i samsvar med ISRS 4400 «Avtalte kontrollhandlinger».

PT har ved behandlingen av halvårsrapporteringene ikke funnet grunnlag for å konkludere med at Telenor ikke har etterlevd kravet til ikke-diskriminering i perioden for rapporteringene. PT finner ikke grunnlag for å endre denne konklusjonen på bakgrunn av helårsrapporteringen.

PT viser samtidig til uttalelser i forbindelse med de tidligere halvårsgjennomganger hvor det påpekes at vurderinger knyttet til de enkelte rapporteringer ikke er til hinder for at tilsynet, basert på andre økonomiske analyser, vil kunne komme til en annen konklusjon med hensyn til etterlevelse av den aktuelle plikten.

Med hilsen

Irene Åmot (e.f.)
avdelingsdirektør

Hans Jørgen Enger
seksjonssjef

Post- og teletilsynet
Postboks 93

Vår dato
29.06.2012

Vår referanse
TnR-2010-069

4791 Lillesand

Deres dato
11.03.2011

Deres referanse
0902010-81

Vår saksbehandler
Torbjørn Hauger

REGNSKAPSMESSIG SKILLE I TIDLIGERE MARKED 15

Vi viser til Post- og teletilsynets (PT) vedtak 5. august 2010 i tidligere marked 15, endring av vedtak datert 29. oktober 2010 og etterfølgende korrespondanse i saken. I henhold til vedtaket oversendes Telenors rapportering av regnskapsmessig skille basert på regnskapstall, priser og volumer for 2011.

Nærværende brev inneholder forretningshemmeligheter. Tekst merket [UOFF] bes unntatt fra offentlighet og partsinnsyn, jf. offl. §13, jf. fvl. §§ 13 og 19.

I vedtaket 5. august 2010 ble Telenor pålagt å utarbeide et regnskapsmessig skille mellom nettvirksomheten og den interne tjenesteleverandørvirksomheten for sin mobilvirksomhet i Norge. PT har stadfestet at det er Telenors egne samtrafikkpriser som skal benyttes i regnskapsoppstillingen, og har videre angitt prinsipper for å fordele både inntekter og kostnader mellom tale/SMS og data. Mobiltjenestene selges bundlet, noe som medfører at valg av fordelingsprinsipper i stor grad bestemmer resultatet for hhv tale/SMS og data. Telenor er derfor enig med PT i at hvorvidt prisene for tilgang er i overensstemmelse med kravet til ikke-diskriminering må avgjøres ut fra en helhetsvurdering.

Regnskapsmessig skille MVNO-avtale: [UOFF tabell]

Tall i mkr	MVNO	
	Tale/SMS	Data
Inntekter		
- Kostnader til nettoperatør		
- Ekstern varekost		
= Bruttofortjeneste		
- Kostnader intern sluttbrukervirksomhet		
= Resultat		
- Kalk. Rente (13,5%)		
= Resultat etter kalk. Rente	-702	1 227

Regnskapsmessig skille nasjonal gjesting avtale: [UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Inntekter		
- Kostnader til nettoperatør		
- Ekstern varekost		
= Bruttofortjeneste		
- Kostnader intern sluttbrukervirksomhet		
= Resultat		
- Kalk. Rente (13,5%)		
= Resultat etter kalk. Rente	5	1 569

Inntekter omfatter inntekter som er fakturert sluttbrukere og inntekter fra samtrafikk til de samme sluttbrukerne. Inntektene som er fakturert sluttbrukerne hentes fra regnskapet og omfatter alle relevante tjenester som sluttbrukerne kjøper av Telenor Norge. Inntektene fra samtrafikk inkluderer inntekter på samtrafikk fra Telenors egen fastnettvirksomhet, som om mobil og fastnettvirksomheten i Norge var organisert i to adskilte selskaper, og det mellom dem var etablert en standard samtrafikkavtale. Inntektene baseres på Telenors egne samtrafikkpriser. I tillegg inkluderer inntektene også noen inntekter som kommer fra forhandlere og andre operatører, bl.a. salg av mobiltelefoner og porteringsinntekter.

Spesifikasjon av inntekter: [UOFF tabell]

Tall i mkr	Tale/SMS	Data
Etablerings og abonnementsinntekter		
Trafikkinntekter innland		
Trafikkinntekter utland		
Andre inntekter sluttbrukere		
Inntekter fakturert sluttbrukere		
Termineringsinntekter Tale		
Termineringsinntekter SMS		
Termineringsinntekter MMS		
Termineringsinntekter		
iPhone		
Nummerportering		
Øvrige inntekter		
Andre inntekter		
Sum inntekter		

Kostnader til nettoperatør omfatter de kostnadene Telenors interne sluttbrukervirksomhet ville betalt til intern nettoperatør hvis det mellom disse var etablert en MVNO-avtale eller avtale om nasjonal gjesting. De avtaler som er benyttet i regnskapsmessig skille oppstillingen er Telenors standard MVNO avtale og avtale om nasjonal gjesting med Network Norway. Kostnaden er beregnet ved å multiplisere det volum av taletrafikk, SMS og datatrafikk som genereres av og termineres til sluttbrukerne med prisene i henholdsvis MVNO-avtale og avtale om nasjonal gjesting. Det er ikke benyttet høyere rabattsats enn den som er oppnådd av kjøperen av tilgang med minst volum for den aktuelle tilgangsformen. Eventuell engangsavgift (yearly maintenance fee) er fordelt over avtaleperioden og inkludert i kostnaden til nettoperatør.

Spesifikasjon av kostnader til nettoperatør MVNO avtale: [UOFF tabell]

Tall i 1000		Volum Pris (kr) Rabatt			MVNO	
					Tale/SMS	Data
Tale	on-nett					
	off-nett	originert				
		terminert				
SMS	on-nett					
	off-nett	originert				
		terminert				
Data						
Innholdstjenester						
Yearly maintenance fee						
Sum tilgangskostnad						

Kostnadene for data er beregnet i henhold til nedenstående spesifikasjon: [UOFF tabell]

Abonnement						
C	Mobilt Bredbånd Av&Til					
C	Mobilt Bredbånd Betal for bruk					
C	Mobilt Bredbånd Dag&Natt					
C	Mobilt Bredbånd Fri Bruk					
C	Mobilt Bredbånd Kveld & Helg					
C	Mobilt Bredbånd Litt Bruk					
C	Mobilt Bredbånd 39					
C	Mobilt Bredbånd 99					
C	Mobilt Bredbånd 149					
C	Mobilt Bredbånd 199					
C	Mobilt Superbredbånd L					
C	Mobilt Superbredbånd M					
C	Surfpad L					
C	Surfpad M					
C	SurfPad Day					
C	Mobilsurf + Mobilsurf Kontroll					
C	iPhone-ringeplaner					
C	Taleabonnement eks iPhone					
B	Mobilt Bredbånd Fri Bruk					
B	Mobilt Bredbånd Large					
B	Mobilt Bredbånd Kveld & Helg					
B	Mobilt Bredbånd Litt Bruk					
B	Mobilt Bredbånd Medium					
B	Mobilt Bredbånd Small					
B	Mobilt Bredbånd Total					
B	Bedriftspakke Medium					
B	Bedriftspakke Small					
B	Bedriftspakke Large					
B	Bedriftspakke Total					
B	Mobilsurf					
B	Taleabonnement					
	MMS alle abonnement					
	Sum					

Spesifikasjon av kostnader til nettoperatør nasjonal gjesting avtale: [UOFF tabell]

Tall i 1000		Volum	Pris (kr)	Nasjonal gjesting	
				Tale/SMS	Data
Tale	on-nett				
	off-nett originert				
	terminert				
SMS	on-nett				
	off-nett originert				
	terminert				
Data					
Innholdstjenester					
Abonnement					
Sum tilgangskostnad					

Ekstern varekost tar utgangspunkt i totale vare- og trafikkostnader i Telenor Norge og fordeles mellom intern sluttbrukervirksomhet, tjenesteleverandører, eksterne MVNOer og "Utlendinger i Norge" etter volum, og inkluderes i regnskapsoppstillingen. Ekstern varekost inkluderer samtrafikk til Telenors egen fastnettvirksomhet, som om mobil og fastnettvirksomheten i Norge var organisert i to adskilte selskaper, og det mellom dem var etablert en standard samtrafikkavtale.

Spesifikasjon av ekstern varekost MVNO: [UOFF tabell]

Tall i mkr	MVNO	
	Tale/SMS	Data
Trafikkostnader innland		
Trafikkostnader utland		
iPhone		
Nummerportering		
Andre kostnader		
Sum ekstern varekost		

Spesifikasjon av ekstern varekost nasjonal gjesting: [UOFF tabell]

Tall i mkr	Nasjonal gjesting	
	Tale/SMS	Data
Trafikkostnader innland		
Trafikkostnader utland		
iPhone		
Nummerportering		
Andre kostnader		
Sum ekstern varekost		

Interne kostnader for sluttbrukervirksomheten omfatter alle kostnader sluttbrukervirksomheten pådrar seg for å kunne selge og levere tjenestene til sluttbrukerne. Typiske aktiviteter/prosesser vil være salg, markedsføring, kundeservice, fakturering, drift av serviceplattformer, drift av IT-systemer og relevante støttesystemer, økonomistyring og ledelse, samt øvrige stabsaktiviteter.

Kostnadene er identifisert ved å gjennomføre ABC-analyser (Activity Based Costing) i alle avdelinger i Telenor Norge for å definere hvilke aktiviteter og kostnader som bidrar til å produsere tjenester som selges til egne sluttbrukere. For å fordele kostnader til de ulike aktivitetene benyttes årsverk per aktivitet som fordelingsnøkkel. Typiske kostnader som fordeles til intern sluttbrukervirksomhet er kostnader relatert til; salg, markedsføring av sluttbrukertjenester, kundeservice, fakturering av sluttbrukere og serviceplattformer. En MVNO/nasjonal gjesting aktør vil selv investere i serviceplattformer, og driftskostnader knyttet til disse serviceplattformene inngår i kostnaden for den interne sluttbrukervirksomheten. Kostnader knyttet til serviceplattformene fordeles først mellom Telenor Norge, Telenor Sverige og Telenor Danmark, da selskapene har en del felles plattformer som er plassert i Norge, og driftskostnadene knyttet til disse plattformene inngår i Telenor Norge sitt regnskap. Deretter fordeles kostnadene, som er tilordnet Telenor Norges mobilvirksomhet, mellom intern sluttbrukervirksomhet og eksterne tjenesteleverandører etter antall abonnement. Videre blir en andel av stab- og støttekostnader som IT, HR, info, økonomi og ledelse tilordnet intern sluttbrukervirksomhet. Stab- og støttekostnader fordeles etter allerede fordelte aktivetskostnader til intern sluttbrukervirksomhet i forhold til totale fordelte kostnader i Telenor

Norge. Bakgrunnen for at denne fordelingen er valgt er at man har mest fokus på de aktivitetene som er mest kostnadskrevenne i operative avdelinger samt at det var slik denne kostnadsdriver var beskrevet i offentlignettforskriften § 3-9 c), og benyttes når det ikke er noen klar årsakssammenheng mellom felleskostnadene og de ulike kostnadsbærerne. Øvrige kostnader som ikke tilordnes intern sluttbrukervirksomhet er alle kostnader knyttet til drift og utbygging av mobilnettet samt en andel av stab- og støttekostnader.

Spesifikasjon av kostnader for intern sluttbrukervirksomhet: [UOFF tabell]

Tall i mkr	
Salg- og kundeledelse	
- herav Provisjoner	
- herav Salgs- og salgsstøtteaktiviteter	
- herav Distribusjonskostnader	
Markedsstyring	
Kundebetjening	
Styring- og støtteprosesser	
- herav IS-kostnader	
Fakturering og innkreving	
Leveranse	
Produktstyring og andre prosesser	
Tjenesteplattform kostnader	
Avskrivninger	
Sum kostnader intern sluttbrukervirksomhet	_____

Fordeling av inntekter og kostnader mellom tale/SMS og data

Telenor er bedt om å rapportere regnskapsmessig skille for hhv tale/SMS og data. I produktet "data" inkluderer vi alle tjenester som produseres via pakkesvitsjet data, mens tale/SMS er produkter som realiseres via tale og SMS i tilgangsavtalene. Kolonnen for data inneholder følgende produkter:

- Pakkesvitsjet data fra tale- og mobilt bredbånd abonnement
- MMS
- Trådløs sone
- Internasjonal gjesting pakkesvitsjet data og MMS
- Innholdstjenester levert over pakke-data

Inntekter som oppstår som en følge av at en kunde forbruker et bestemt produkt er fordelt direkte til tale/SMS eller data. Dette kan være trafikk som er priset pr. enhet (pr. samtale, minutt, SMS, MMS, MB etc.). Videre er inntekter som oppstår som en følge av at kunden abonnerer på et produkt fordelt direkte til tale/SMS eller data. Dette kan være mobilt bredbånd abonnement, SMS-pakker etc. Der månedsprisen for et taleabonnement inkluderer en gitt mengde tale/SMS og/eller data, fordeles en andel av abonnementsinntekten ut på disse produktene. Terminerte inntekter blir fordelt direkte til tale/SMS eller data.

Vi deler inn abonnementene i tre grupper, og fordeler ovenstående direkteinntekter mellom tale/SMS og data i hver av gruppene. Abonnementsgruppene er Taleabbonnement, Mobilt bredbånd abonnement og Telemetri abonnement.

Fellesinntekter er inntekter som oppstår uten å være direkte relatert til forbruket av en tjeneste. Disse fellesinntektene består i hovedsak av abonnementsinntekter, og blir først tilordnet hver av de tre abonnementsgruppene. Deretter blir fellesinntektene fordelt mellom tale/SMS og data etter direkte inntekter i hver av de tre abonnementsgruppene.

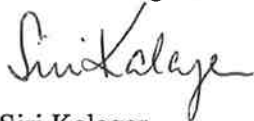
Tilgangskostnad knyttet til forbruk av minutter, SMS og MB fordeles direkte til tale/SMS og data. Eventuell yearly maintenance fee og betaling for SIM kort fordeles etter direkte tilgangskost.

Direkte trafikkostnader blir fordelt til tale/SMS og data etter hvilket produkt som forårsaker trafikkostnaden. Felles trafikkostnader blir fordelt etter allerede fordelt tilgangskost og direkte trafikkostnader.

Der vi kan identifisere driftskostnader som gjelder enten tale/SMS eller data, blir denne kostnaden fordelt direkte til gjeldende produkt. Dette kan være provisjoner mobilt bredbånd, kostnader SMSC etc. Felles driftskostnader og kalkulatorisk rente fordeles ut på produktene tale/SMS og data etter allerede fordelte kostnader.

Rapporteringen viser at Telenor sin sluttbrukervirksomhet ville hatt [UOFF et positivt resultat] hvis denne var skilt ut som en egen enhet og hadde stått overfor samme tilgangspriser som kjøpere av MVNO- eller nasjonal gjesting tilgang hos Telenor. Rapporteringen [UOFF viser negativt resultat for tale/SMS for MVNO-tilgang, uten at dette etter Telenors mening kan tillegges vesentlig vekt]. Tale/SMS og data bundles i sluttbrukermarkedet og selges i hovedsak som ett produkt, og det vil etter Telenors oppfatning ikke gi mening å måle lønnsomheten på et lavere nivå enn for det bundlede produktet. Det er PTs angitte metodikk for fordeling av felleskostnader [UOFF som gir dette resultatet], og Telenor vil som tidligere kommunisert fremholde dekningsbidrag for tale/SMS og data som en mer relevant fordelingsnøkkel for felleskostnader. Vi viser i denne sammenheng til notat datert 21.09.2011 av professor Trond Bjørnenak "Vurdering av regnskapsmessig skille for tale/sms og data (marked 15)" som tidligere er oversendt PT.

Med hilsen
Telenor Norge AS

Siri Kalager
Regulatorisk direktør